

enam keslegi käsi teina käest ei kaabanud. Mercelajate valitsemises oli temale ta abikaasa Wellamo abiks ning neid nimetati teiste wee-jumalatega ühes „Ween wälli”. Neid arvati hõdets ja heats ning hütti kasapüül ja mere teel appi. —

Böldude ja aedade, pöllu-wilja, oea-wilja kaitse ja laeswataja oli „Pellerwoinen” seda ka Sampsa nime tati. Üleüldsede maa jumalate ülem ja maailma kaitseja oli „Maan emo.” — Metsa jumalate kogu oli määratu suur ning nende päämees oli vägew „Tapio” ehk „Kuiffana” (putkael) või „Hippa” (s. o. wirk, färme); ta oli wana elatand mehe sarnane, piik pruun pard, suur kõrge, kuuse ja männi olastest punutud kubar päas, ning ilus samaldest lueutut kasukas seljas, ning elas oma abikaasat kallistades „Metsolaas” ehk „Honkelaas”. Seal olevad ka ta abikaasa „Mielissi” kaasa annid se on: Mee (ehk honingi) järved ja pudru parwed.

„Tapiol” oli launis kari lapsi, hea salg sulasid ja mitu tuhat tüdrulut ning neid nimetas rahwas „Tapiolkansa” ehk „Tapiorohwas.” Ka olid ja signeersid tölk foduloomad ülsindu „Tapio” varju ja kaitsmise all. Üle selle saiwad ka mõned puud, hilietulad, jõed ja mäed pühaks peetud. Kõige kurejaks, tugewamaks ja hirmsamaks sai „Hiisi” peetud ja niisama palju tähendas, nagu meile meie wana „Jaak” ehk „Sarwiline” tähendab; senne

nimel sai wannutud; aga pärast poole sai „Viru” ehk „Perkele” (Leedo-Slaawlastest päritud) nimi pruugitavamaks. Armastuse Jumal oli „Sakkamiele”; siiski enne seda oli ta Lempi armastuse idendaja ning üle nende veel üks launis kari Üle-Jumala. Kõik Soome-sugujõrahhwad uskusivad juba enne riiki-usu ülesvõtmist, et surruud ükskord ülestõusevad; ka viisivad wanad Soome rahhwad oma surunuteležohvrid ja suured pühad saiwad neile peetud. Surnuute hinged arvati ühe ehk teise Jumala hoole all olema ning saiwad siis ja niisuguste (töötläijate) nimel nimetud, nii kui: „Manalaiset”, „Männingäiset”, „Kõõvelit”, „Keikuiset” ja „Peijot”; neid arvati mitme tähtsa asja pärast siin ja seal maa peal elama ja inimestele kurjia tegema; nende alaline elustamise paik oli maa al (haudedes).

Iseäralikude nõupidamiste pärast kogunud n'ad endid mahest ühte iseäralikku paika, mida „Tounela” ehk „Manala” (Maa alla) nimetas. Selle paiga valitseja oli „Touni”; tal olla rahhwa arwamise järele aga 3 sõrme ning suur heina keski sarnane nunn-müts päas olnud; ta abikaasa „Tounen akka” ehk „Tounetan emänta” olla üks kortsus fullmudega eidele olnud, kus oma wõeraid suside ja fondadega toitnud olla. — Neil olnud ka hea trobitond lapsi, seda töösi „Kelman” neidudeks